

Н.О. Лобода, канд. екон. наук, доц. (*ЛНУ ім. І. Франка, Львів*)

С.Р. Королишин, здоб. вищої освіти (*ЛНУ ім. І. Франка, Львів*)

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК РЕНОВАЦІЙНА ПІСЛЯВОЄННА ТЕХНОЛОГІЯ: ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС

Наш світ щохвилини розвивається, в сучасному світі надзвичайно швидко відбуваються різні трансформації, в усіх сферах життєдіяльності людини, спрямовані на значне покращення якості та рівня життя, а також досягнення суспільного добробуту та благополуччя.

На нашу думку, в кожній країні повинен бути інформаційний потенціал, адже коли ти розумієш як ефективно працювати з цим потенціалом, це вже стає ключем до успішного оздоровлення та стабілізації економіки окремих територій або країн в цілому, як сьогодні, так і в майбутньому.

На даний час, тема роль інформаційних систем і технологій у повоєнному відновленні середовища життєдіяльності людини є дуже актуальною. Після війни, люди змушені стикнутись з багатьма проблемами, які пов'язаними з відновленням інфраструктури та повсякденного життя людей. Складність цього полягає в тому, що необхідно відновлювати важкі наслідки війни швидко та ефективно, і при цьому забезпечити майбутнє для розвитку наступних поколінь. Швидкість відновлення залежить від багатьох факторів, однак інфраструктура може бути відновлена відносно швидко, якщо є достатньо ресурсів, відповідні матеріали, працівники та фінансування.

Це можливо досягнути за допомогою наступних елементів:

1. Штучний інтелект та робототехніка автоматизують складні та повторювані завдання та процеси з надзвичайною точністю, зменшуючи експлуатаційні витрати та підвищуючи ефективність.

2. Хмарні обчислення - це тип обчислень на базі Інтернету, який надає спільні комп'ютерні ресурси та дані для обробки комп'ютерів та інших пристроїв на вимогу [1].

Інформаційні системи та технології можуть зіграти важливу роль у повоєнному відновленні середовища життєдіяльності людини. Найголовніші функції, які можуть виконувати інформаційні системи та технології, можна виділити такі як:

1. Моніторинг та аналіз стану довкілля. Інформаційні системи та технології можуть забезпечити створення мережі датчиків, які дозволяють контролювати різні параметри довкілля, наприклад як

рівень забруднення повітря та води, якість ґрунту та інше. Це дозволить зібрати необхідні дані та здійснити аналіз стану довкілля, що допоможе вирішити проблеми, пов'язані з екологією.

2. Організація робіт по відновленню інфраструктури. Інформаційні системи та технології можуть забезпечити ефективну організацію та синхронізацію робіт з відновлення інфраструктури. Ось наприклад, їх можна використовувати як моніторинг прогресу відновлення або як планування робіт та контроль за їх виконанням. Такі системи дозволяють швидко вносити зміни до планів відновлення та визначати пріоритетні напрямки дій [2].

Крім того, слід підкреслити, що важливою умовою відновлення економіки та забезпечення подальшої територіальної цілісності України є наперед тісна та довірча співпраця українських ІТ-спеціалістів з оборонно-промисловим комплексом країни, на основі якої мають бути створені та запроваджені у дію нові зразки техніки та засобів захисту населення та інфраструктури країни від будь-яких зовнішніх агресивних дій. Важливо також не забувати, що для ремонту та будівництва нового житла, відновлення інфраструктури на фактично постраждалих від російської агресії територій чи, навпаки, для створення нової інфраструктури необхідно використовувати новітні досягнення інформаційних технологій.

Використання ІТ-технологій у післявоєнній відбудові також дозволяє збирати та аналізувати величезну кількість даних про стан інфраструктури та потреб населення. Це дозволяє швидко реагувати на зміни та коригувати план відновлення відповідно до потреб і реалій. Крім того, інформаційні технології можуть бути використані для підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів, які працюють у сфері післявоєнного будівництва. Це можуть бути різні типи освітніх матеріалів, які надаються в загальних електронних курсах, вебінарів та інших форматах, що робить освіту доступною незалежно від місця проживання чи місцезнаходження.

Але, на жаль, в Україні на даний час відчутна недостача кваліфікованих фахівців, які здатні працювати в різних професіях в ІТ - сфері. Це серйозно обмежує можливості для подальшого розвитку. Основні причини:

1. Міграція значного числа молодого й перспективного населення України за межі через повномасштабне вторгнення. Але недостача кваліфікованих фахівців, почалась ще раніше коли окупували Донецьку та Луганську області і також анексія Криму.

2. Дуже зростаючий попит на високо-розвинутих українських ІТ - фахівців в розвинених країнах світу та надання їм можливості

працювати віддалено. На жаль, більшість розвинутих країн, просто беруть руками і ногами наших спеціалістів, що надає більше перспектив закордоном.

3. Низький рівень оплати та незадовільні умови праці в Україні порівняно з розвинутими країнами [3].

Також слід зазначити, що не дивлячись на ці причини, останні роки в Україні з'явилися позитивні зрушення у цьому процесі, у основі яких нажалі лежать і два негативних чинника.

Перший – це COVID-19. Маски, онлайн навчання, та ще безліч чинників, які змусили всіх без виключення переходити в он-лайн режим роботи за виключенням технологічних процесів, які не можна перервати або організувати дистанційно. Це спровокувало дуже потужне зростання попиту на фахівців інформаційного сектору, проте лише перші три-чотири місяці карантину.

Другий – це повномасштабна війна. Різко скоротився попит українських компаній на ІТ-фахівців через тимчасову, або повну зупинку роботи значного числа підприємств та став поштовхом для зростання попиту на вітчизняних фахівців за межами країни. Але поступово наші спеціалісти почали вертатись, і відповідно в цей момент знову зріс попит на вакансії ІТ-фахівців.

Отже, інформаційні технології мають доволі великий потенціал у повоєнному відновленні України, вони можуть бути використані для взаємодії між фахівцями різних сфер, для збору та аналізу даних про стан інфраструктури та потреб населення, для підвищення прозорості та відкритості процесу відновлення, а також для навчання та підвищення кваліфікації фахівців.

Інформаційні джерела:

1. Лобода Н.О., Чабанюк О.М., Шевчук Ю.І. ІТ-процесінг у національній обліковій практиці. *Науково-практичний журнал "Економічні студії"*. 2019. Вип. 4 (26). С. 97-100.

2. Осипенко Л., Гозак Н. Я з Екодією, бо ми можемо змінювати світ на краще лише коли нас багато і ми діємо разом. URL: <https://ecoaction.org.ua/publication>

3. Вікулова А.О., Савчук В.В. Перспективи розвитку ринку ІТ-послуг в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 51. С. 27-32.